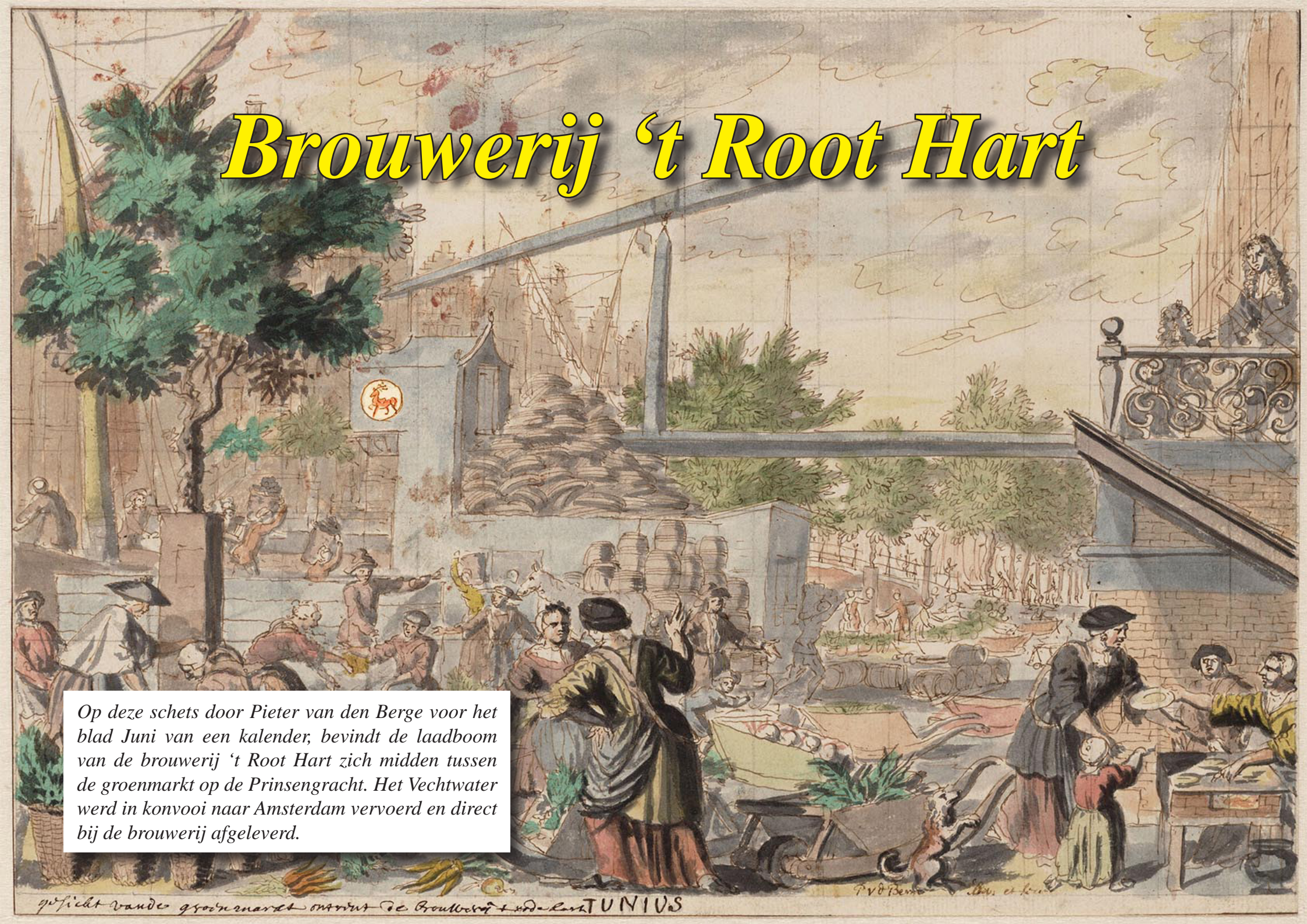

Brouwerij 't Root Hart

Op deze schets door Pieter van den Berge voor het blad Juni van een kalender, bevindt de laadboom van de brouwerij 't Root Hart zich midden tussen de groenmarkt op de Prinsengracht. Het Vechtwater werd in konvooi naar Amsterdam vervoerd en direct bij de brouwerij afgeleverd.

De rijke historie van Brouwerij 't Root Hart

Wie vandaag de dag over de Amsterdamse Prinsengracht wandelt, staat er misschien niet direct bij stil. Maar in de zeventiende eeuw lag hier een bruisend centrum van ambacht en bedrijvigheid: brouwerij 't Root Hart, ook wel 't Roode Hart of 't Roode Hert genoemd. De geschiedenis van deze brouwerij voert ons terug naar de hoogtij-dagen van de Amsterdamse Gouden Eeuw.

Een koninklijk huwelijksgeschenk

Het verhaal begint in 1620. Pieter Denijs, een gerespecteerd ivoren kammenmaker uit Vlaanderen, kocht een flinke brouwerij aan de Prinsengracht. Het complex was indrukwekkend. Het bestond uit maar liefst zes panden (de huidige nummers 349 tot 359). Achter deze panden stonden een mouterij, een paardenstal en een moutmo-

len, een zogenaamde rosmolen die door paarden werd aangedreven. Pieter kocht de brouwerij niet voor zichzelf. Hij gaf het complex in 1625 als huwelijksgeschenk aan zijn zoon Philips. Die trouwde in dat jaar met Geertruyd Reael, een dochter uit een zeer aanzienlijke Amsterdamse regentenfamilie. Haar vader was maar liefst 34 jaar lang secretaris van de Amsterdamse Admiraliteit. Het vak was Philips niet vreemd; zijn moeders familie brouwde in het Vlaamse Merksem ook al bier.

- ▲ *Gerrit Lamberts legde in de nadagen van de brouwerij een iets rustiger straatbeeld van de Prinsengracht vast; de brouwerij lag recht tegenover de Lauriergracht*
- ◀ *Philips Denijs (1604-1663) liet zijn echtgenote Geertruyd Reael (1600-1666) en zichzelf door de schilder Huijgh Voskuyl portretteren / Rijksmuseum*

Uitbreiding en een beroemde buurman

Philips Denijs had grote plannen voor zijn brouwerij. Hij moderniseerde en kocht er nog een zevende pand bij, Prinsengracht 361. Dit pand grensde aan de Oude Noldersgang. In een van de kleine huisjes in deze gang woonde in die tijd een bekende Amsterdammer: de kunstenaar Gabriël Metsu. Het is dan ook geen toeval dat

Metsu in deze periode zijn beroemde schilderij “De Oude Drinker” maakte. De inspiratie lag letterlijk om de hoek!

In 1654 nam kleinzoon Pieter Denijs de leiding over. Omdat er binnen de familie geen opvolger was, werd het bedrijf in 1682 verkocht. De nieuwe eigenaren zetten het werk voort. Uiteindelijk bleef de brouwerij tot 1841 in bedrijf.

- ▶ *De Oude Drinker, Gabriël Metsu*
- ▶ *Jan Luyken besteedde ook aandacht aan de brouwer*
- ▶ *Dit medaillon prijkt nog op diverse van de voormalige brouwerijpanden aan de Prinsengracht*

Bierbrouwen was seizoenswerk

Brouwen in de zeventiende eeuw was heel anders dan nu. Het was puur seizoenswerk. Er werd alleen gebrouwen van de late herfst tot het vroege voorjaar. In de zomer was het simpelweg te warm. Omdat er nog geen koeltechnieken bestonden, zorgde de zomertemperatuur voor ongewenste bacteriën en wilde gistingen. Het bier zou daardoor meteen bederven.

Het personeel bestond uit een vaste kern van vier tot vijf man. In het drukke brouwseizoen werd dit team aangevuld met losse arbeiders. De dagen waren lang en er werd vaak ook op zondag doorgewerkt. Gelukkig kregen de werknemers ‘vrij bier’ van de baas. Deze gulle traditie zorgde voor een goede sfeer; er zijn uit die tijd geen stakingen of opstootjes bekend in de brouwerijen.

Water uit de Vecht

Het brouwersvak was destijds strak georganiseerd via het brouwersgilde. Zo zorgde het gilde samen voor de aanvoer van schoon water. Dit water werd met

speciale waterschuiten helemaal vanuit de rivier de Vecht naar Amsterdam gehaald. Uit oude documenten uit 1677 blijkt dat 't Root Hart destijds betaalde voor 130 waterschuiten in dat jaar. Hieruit is op te maken dat het een gezonde, middelgrote brouwerij was. In die tijd werkten er in Amsterdam zo'n 23 brouwerijen tegelijkertijd. In de eeuwen daarna nam dat aantal helaas gestaag af. Interessant is tot slot dat niet de eigenaar, maar de brouwmeester verantwoordelijk was voor de kwaliteit van het bier. Dat betekende dat voor het gilde de naam van de brouwmeester aan een brouwerij verbonden was en niet de eigenaar. Het gilde hield hier streng toezicht op. Zo wist de Amsterdammer altijd zeker dat er een goed glas bier op tafel kwam.

- ▲ Beroemd is de prent van het konvooi waterschuiten achter de eerste ijsbreker van de stad; de versterkte neus werd door vele handen op het ijs getrokken en door verplaatsing van de mense-lijke ballast zakte die dan door het ijs
- ◀ Het gildebord van het brouwers- gilde uit het jaar 1734, met nog 19 Amsterdamse brouwerijen en hun brouwmeester; Philips Denijs was vele jaren voorman van het gilde
- ▶ Daar staan ze dan, de 7 panden van de voormalige brouwerij 't Root Hart; bijna alle onder- stukken zijn verbouwd om hier woonhuizen van te maken

